

te. Som det er tilfældet med Svendsen forsøg på at indkredse nutidig filosofi vha. konflikten mellem analytisk og kontinental filosofi mener jeg også her at han fortegner diversiteten og målsætningen i den filosofi der bedrives i dag. Generelt kan man hævde at bogens mindre heldige side er at den i sit forsøg på at gøre det overskuelige enkelt i nogle af sine mere positive billeder simpelthen fortegner billedet af nutidig filosofi. Man kan hævde, at Svendsen til dels sætter sig mellem to stole ved at skrive en bog, som umiddelbart er en introduktion til den alment filosofi-interesserede, og så lade denne introduktion følges af en opsang til de mest specialiserede dele af den filosofisk fagelite. Det skal imidlertid understreges, at bogens styrke ligger i dens introducerende karakter. Hvis man er træt af at ens faster, far, teenagebarn eller ægtefælle ikke forstår, hvad 'det der filosofi', man studerer eller arbejder indenfor, nu engang er for noget, så kan man stikke dem Svendsens bog i hånden, for her får de muligheden for at blive klogere på kompleksiteten i netop dette felt. Og før man sender bogen videre til sin faster, kan man evt. læse de sidste kapitler i bogen og selv overveje, om man synes at Svendsen har fat i vigtig pointe: Måske er der dele af de forpligtelser, som filosofiens indebærer, der ikke bliver forvaltet på bedste måde i øjeblikket? Under alle omstændigheder er det altid umagen værd, at man som fagfilosof tager sig et øjeblik til at se op fra sin seneste

artikel om eksegetiske spidsfindigheder eller analytisk begrebsudvikling og overvejer, hvilken plads netop dette arbejde har i det store, uheterogene hele, vi kalder filosofi.

Anne-Marie Christensen

Min fars chef havde en fed stil- ling som min fars far

Larry Hirschhorn: Autoritetsrelationen i nye sammenhænge. Hans Reitzels Forlag, 2003, 160 s., 198,00 kr.

I den patriarkalske kultur afspejlede arbejdslivets organisering en maskulin orden: Drengen vil være som sin far, og fra det øjeblik drengen opdager kraften ved sin egen erigerede penis, forfølger han bevidst målet om at bryde underkastelsen under den faderlige magt og overtage den. Lige sådan var autoritetsrelationerne på arbejdsmarkedet engang præget af klare over- og underordningsforhold mellem mænd. I dag er kvinderne kommet på arbejdsmarkedet og har fået plads bag rattet på gaffeltrucken – alt imens de kære vestlige mænd har smidt futteralerne og er begyndt at interessere sig for mode, følelser og hjemkundskab. Denne indviklede sammenblanding af traditionelle mandlige og kvindelige anliggender genfindes i arbejdsmarkedets autoritetsformer, hvor chef og far nu ikke længere er to sider af samme fornuft. I Larry Hirschhorns bog *Autoritetsrelationen i nye sammenhænge* undersøges

den sidstnævnte udvikling som en organisationspsykologisk proces - eller, nærmere bestemt i et psykodynamisk perspektiv. Og dog, Hirschhorns anliggende er ikke så meget at beskrive sammenblandingen af mandligt og kvindeligt i organisationerne som at belyse et generelt brud med chefens udfaderlige magt i de postindustrielle virksomheder.

Fra den første kamp om ilden til formuleringen af den klassiske organisationsteori hos Max Weber og Frederick Taylor var arbejdsdelingen i stammer, kongedømmer, institutioner og virksomheder ordnet vertikalt – som stabile hierarkier af ledere, der havde autoritet til at træffe beslutninger fra top til bund i forhold til en nogenlunde ensartet omverden. Med det postmoderne videnssamfund og den stigende globalisering er virksomhedernes omgivelser imidlertid blevet stadig mere dynamiske og dermed usikre. Udfordringen fra nye markeder, konkurrenter, teknologi og interessenter mærkes på alle ledelsesniveauer, og en øget sårbarhed over for ydre risici nødvendiggør stadig tilpasning fra virksomhedernes side gennem evnen til at formulere nye mål og strategier – hvilket har stillet nye krav til, hvordan virksomhedernes organiserer sig.

I den forbindelse har autoritetsrelationerne - og dermed lederstilen - i virksomhederne generelt fulgt samfundsudviklingen såvel kulturmæssigt som teknologisk. Som en slags afspejling af samfundets individua-

lisering og demokratisering bygger principperne i de nyere organisationsformer på decentralisering og tværgående samarbejde. Samtidig er arbejdet i organisationen blevet omdrejningspunktet for vores forståelse af egen identitet og samfundsmæssige eksistens: Jeg arbejder, derfor er jeg. Disse to forhold hænger sammen som sød og klistret karamel, selv om Hirschhorn overvejende fokuserer på den ende side af sagen. I bogen ses der på, hvordan forholdet mellem ledere og medarbejdere har ændret sig markant. Arbejdstageren tilbyder ikke længere blot et par hjælpende hænder som arbejdskraft, men enhver ansat forventes af sin leder at træffe selvstændige beslutninger i løsningen af sine arbejdsopgaver ved hjælp af praktiske, faglige, intellektuelle og personlige kompetencer. Det betyder dels, at chefen ikke længere repræsenterer en (ofte brutal men samtidig også betryggende) faderlig autoritet, og individet må i langt højere grad stole på sin egen personlige autoritet. Samtidig kræver den nye autoritets- og arbejdsform en langt større psykologisk investering af den enkelte i arbejdet, hvilket medfører en øget sårbarhed over for ydre risici, der omformes til indre trusler.

På den baggrund mener Hirschhorn, at der må udvikles en åbenhedens kultur, hvor ledere, medarbejdere og kolleger tør være sårbare over for hinanden. Chefen må sætte sin tilsyneladende autoritet på spil, og medarbejderen må både overvinde

sin afhængig af autoriteten og sin fjendtlighed imod den og lære at lede som medarbejder. Som alternativ vil chefen og medarbejderen hver især beskytte sig for en psykologisk tilstedeværelse i arbejdet for at begrænse sårbarheden og undertrykke behovet for hjælp og støtte fra andre. Javel, ja, det er alt sammen meget godt, og vi folder en lang rundkreds sammen alle sammen – direktøren skal også være med - tænker man efter gennemlæsningen af Hirschhorns ganske sympatiske men også lidt intetsigende bog. Chefen og jeg er venner, men hvor fanden er far?

Anders Drøby Sørensen

Kunst

Lars Fr. H. Svendsen: Kunst. En begrebsafvikling, Forlaget Klim, 194 sider, 249,00 kr.

Den norske filosof Lars Fr. H. Svendsen tager i denne bog på elegant vis livtag med kunstbegrebet sådan som det forstås bredt i kulturen i dag. Udgangspunktet er den aktuelle udvikling af et stadig mere bredt og heterogent kunstfelt, hvor grænsen mellem kunstens og hverdagens objekter som bekendt er blevet mindre og mindre synlig. Denne udvikling diskuterer Svendsen op i mod den moderne kunstfilosofis essentialistiske begreb om 'stor kunst'.

I sine undersøgelser pendler Svendsen veloplagt mellem konkrete værker fra det 20. århundredes maler-

kunst og teorier fra den filosofiske æstetiks moderne tradition. Med afsæt i værker indenfor den historiske avantgarde, den abstrakte ekspressionisme og popkunsten demonstreres det hvorledes den moderne kunst afvikler sig selv som 'stor kunst'. Overfor kunsten som stor kunst og filosofiens tilsvarende kunstbegreb advokerer Svendsen for en lille kunst og en lille filosofi der ikke længere agerer metafysisk ved at opstille en verden, men i stedet nøjes med en plads i verden.

Ulrik Bisgaard